

Veertig jaar Diocesaan Religieuzen Beraad

De jaren '60 van de vorige eeuw worden gekenmerkt door een vernieuwingsbeweging op allerlei terreinen: het doel was vaak utopisch, de uitkomst ongewis. Het leek of vrijwel iedereen door het vernieuwingsvirus werd beïnvloed, op allerlei gebieden van het leven. Ook op godsdienstig terrein. Het was de tijd van het wereldwijde Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) en van het Nederlandse Pastoraal Concilie (1968-1970).

In die situatie werd het Bredase Diocesaan Religieuzen Beraad opgericht door bisschop G. de Vet. Zijn doel was een blijvende dialoog mogelijk te maken tussen religieuzen en het bisdom, én tussen de religieuzen onderling. Er klinkt enige kritiek door in zijn installatierede (van 20 oktober 1966) als hij zegt: "... omdat ik, op andere wijze dan mijn laatste voorgangers, van het begin af aan de religieuzen nauw met de bisschop en het bisdom heb willen verbinden en dit niet om tactische, maar om theologische en pastorale redenen".

Innige betrokkenheid

De Vet noemt met name zijn verantwoordelijkheid voor de noodzakelijke vernieuwingen van de kloosterlijke staat. En wel "gevraagd of ongevraagd". Hij benadrukt dat hij er niet zo gelukkig mee is "dat het kerkelijk recht de religieuzen in het diocees altijd als een bijzondere groep van gelovigen apart zet; een aparte groep waar de bisschop veel, weinig of niets mee te maken zou hebben."

“De door het kerkelijk recht verstoorde relatie religieuzen-bisdom wordt nu voor een goed gedeelte gecorrigeerd” door de oprichting van het Religieuzen Beraad, “nog uniek in ons land” zegt hij met enige trots. En hij vervolgt: “Er moet noodzakelijkerwijs [...] een innige betrokkenheid zijn met en deelname van het religieuze leven [...] aan de diocesane kerk.”

Vernieuwingen

Hoe was dan de situatie van de religieuzen op dat moment? De bisschop had het over “noodzakelijke vernieuwingen”. Die werden opgedrongen door de situatie waarin de religieuzen op dat moment verkeerden, dus van buiten af, maar ook door de wens binnen de kloostergemeenschappen zelf om het religieuze leven op een nieuwe wijze gestalte te geven. De priestercongregaties moesten in die jaren hun eigen opleidingen sluiten, zowel de klein- als de grootseminaries. Er kwamen te weinig kandidaten en van de jonge kloosterlingen traden velen weer uit. Religieuzen die in maatschappelijk werk, opvoeding, onderwijs, verpleging werkzaam waren, zagen hun instellingen overgenomen worden, de een na de ander, door leken. Zo verloren veel religieuzen naar hun gevoel de zin van hun bestaan, of ze wilden - dan maar als leek - hun werk toch voort blijven zetten. Missionarissen werden geconfronteerd met nieuwe visies op hun aanwezigheid in andere culturen en ook met de opkomst van inheemse religieuzen die een eigen plaats gingen innemen. Er kwam ook een beweging op gang van herbezinning op de eigen spiritualiteit, het eigene van het kloosterleven, zeker als het tot dan toe kenmerkende werk weggevallen was. Men ontdekte nieuwe geestelijke waarden en ging medebroeders en medezusters meer zien als religieus-gelijkgezinde huisgenoten dan als enkel collega's in het werk. De monniken en monialen, die vaak letterlijk achter hoge muren leefden, ver van de wereld, openden hun deuren om religieuze zoekers en anderen te laten delen in hun geestelijke rijkdom. Hierdoor kwam er een wederzijdse beïnvloeding van kloosterlingen en bezoekers.

Samenwerking

Het is te begrijpen dat kloosterlingen contact met elkaar gingen zoeken. Er kwamen ‘secties’ van de verschillende groepen: mannen en vrouwen, actieven en contemplatieven, leden van priestercongregaties

en van broeders. Deze samenwerking werd gestimuleerd door het Diocesaan Religieuzen Beraad en kreeg er ook vorm in. Het Beraad op zichzelf werd weer onderdeel van het nieuwe, grote overlegorgaan van het bisdom: de Diocesane Pastorale Raad. Daarin waren ook dekenaten en parochies vertegenwoordigd. Een mogelijkheid van onderling beraad en een adviesorgaan voor de bisschop.

Veertig jaar

Wij zijn nu veertig jaar verder. Het Diocesaan Religieuzen Beraad bestaat nog steeds en heeft dit heugelijke feit op bescheiden wijze herdacht, in aanwezigheid van onze beide bisschoppen. Op bescheiden wijze. Dat past uiteraard kloosterlingen, maar er is ook aanleiding toe: het aantal kloosterlingen dat actief in het bisdom meewerkt is in de loop der jaren klein geworden. Het Beraad komt tweemaal per jaar bij elkaar. Het huidige Beraad vergadert op een wat informele manier. Er wordt gesproken over wat momenteel de besturen bezighoudt, zonder dat dit tot besluiten hoeft te leiden. Het is een onderlinge uitwisseling en eventueel ondersteuning.

“Men ontdekte nieuwe geestelijke waarden en ging medebroeders en medezusters meer zien als religieus gelijkgezinde huisgenoten dan als enkel collega's in het werk.”

Zo wordt ook de bisdomleiding op de hoogte gehouden van wat er leeft onder de religieuzen van ons Bredase bisdom, en omgekeerd worden de religieuzen geïnformeerd over wat er zoal gedacht en bedacht wordt in de Veemarktstraat.

Dit artikel is geen historisch overzicht van veertig jaar Religieuzen Beraad, maar beschrijft het ontstaan en de huidige situatie. Belangrijk is te weten hoe religieuzen in het bisdom momenteel leven, wat ze denken en doen, waar ze voor staan, met welke problemen ze worden geconfronteerd. Maar vooral is van belang wat religieuzen typeert. Om nog eenmaal bisschop De Vet te citeren: “Hun beschikbaarheid, als een meelevend kerklid in ontmoeting met de noden van het moment.”

Paul de Vries scj
bisschoppelijk gedelegeerde voor de religieuzen